

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NÁVRH ŘEŠENÍ – KRAJSKÝ AKČNÍ PLÁN

Zpracovatel:

Projektový tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Královéhradeckém kraji

Obsah:

Seznam zkratek.....	3
Úvod	4
Klíčové oblasti.....	4
1.1 Podpora kariérového poradenství.....	5
1.2 Podpora rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě	7
1.3 Podpora polytechnického vzdělávání.....	9
1.4 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (další vzdělávání)	13
1.5 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce zaměstnavatelů a škol	16
1.6 Podpora společného vzdělávání.....	20
1.7 Gramotnosti a klíčové kompetence	22

Seznam zkratk

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
ICT	Informační a komunikační technologie
LMP	Lehké mentální postižení
MŠ	Mateřská škola
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
PISA	Programme for International Student Assessment
PP	Pedagogický pracovník
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVP	Rámcový vzdělávací program
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SŠ	Střední škola
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ŠVP	Školní vzdělávací program
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

Úvod

Návrhová část je jednou ze čtyř částí dokumentu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Královéhradeckém kraji. Návrhová část přímo navazuje na dvě předchozí analytické části (Analýza potřeb v území a Analýza potřeb ve školách). Výstupy uvedené v návrhové části vyplývají ze zjištěného aktuálního stavu průřezových témat a ze situace na školách. Veškeré návrhy reagují na příčiny problémů definovaných v průřezových tématech analytické části a mají vést k jejich eliminaci.

Pro návrhovou část bylo využito především metody dotazování. S odborníky, kteří řeší problematiku v praxi, probíhaly konzultace. Konzultace byly realizovány podle témat, setkání probíhala tzv. minitymů a platforem.

Veškerá data, která jsou v návrhové části uvedena, vyplynula ze znalosti odborné stránky řešených témat a ze zkušeností odborníků z praxe. Vzhledem k tomu, že se nejedná o zpracování existujících dat, ale o návrhy řešení, v Návrhové části nebyly použity žádné další (tištěné) zdroje. Mezi odborníky, kteří byli poskytovateli podkladů pro Návrhovou část, byli zařazeni pracovníci z mnoha různých organizací, kteří se problematikou zabývají. Jednání a konzultací se účastnili učitelé a ředitelé středních a vyšších odborných škol působících v Královéhradeckém kraji, které jsou zřizované krajem, církví i jinými právními osobami, zástupci základních a mateřských škol, zřizovatelů školských institucí, vyučující z pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, zástupci speciálních pedagogických center, asociace pracovníků pedagogicko-psychologických poraden a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, speciální pedagogové – psychologové, pracovníci Krajské hospodářské komory Královéhradeckého kraje a Svazu průmyslu ČR, ředitel a kariérový poradce Úřadu práce v Hradci Králové, zástupci zaměstnavatelů, především průmyslových firem, odborný garant – zástupce Národního ústavu pro vzdělávání, pracovnice Státní vědecké knihovny. Přizváni byli také zástupci Agentury pro sociální začleňování a za realizační týmy MAP vedoucí pracoviště NIDV. V relevantním rozsahu byly zohledněny jejich zkušenosti a návrhy k daným tématům, ty pak byly zpracovány jako jednotlivá opatření do Návrhové části.

Cílem Návrhové části je na základě vydefinovaných problémů řešených oblastí v Analýze potřeb v území stanovit strategický cíl ke každé oblasti, čili žádoucí stav, kterého by mělo být dosaženo. Ke strategickému cíli je možno dojít prostřednictvím specifických cílů, respektive dosažením jednotlivých opatření, což nastane realizací konkrétních aktivit. Cílem Návrhové části tedy je nejen vydefinování strategického cíle, ale i popis jednotlivých kroků, prostřednictvím kterých k požadovanému strategickému cíli lze dospět. Výstupy Návrhové části slouží jako základ pro tvorbu prioritizace.

Klíčové oblasti

Návrhová část je dále členěna na kapitoly podle jednotlivých klíčových oblastí. Klíčové oblasti představují průřezová témata nebo soubor průřezových témat podle jejich rozsahu, podobnosti a návaznosti.

1.1 Podpora kariérového poradenství

Pod kariérové poradenství, jako systém poradenských služeb, jejichž cílem je pomáhat jednotlivcům při rozhodování o profesní a vzdělávací orientaci v kterékoliv fázi jejich života, zahrnujeme poradenství zaměřené na volbu vzdělávací a profesní dráhy, volbu prvního zaměstnání, změnu zaměstnání a návrat do pracovního procesu. Fakticky v sobě kariérové poradenství zahrnuje rozsáhlou škálu informačních, poradenských, diagnostických, motivačních a vzdělávacích činností k pomoci při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze.

1.1.1 Klíčový problém

V klíčové oblasti Podpora kariérového poradenství je definován tento zásadní problém: Nedostatečná podpora žáků při volbě povolání. Mezi hlavní příčiny patří nepříznivé podmínky pro realizaci kariérového poradenství na SŠ, nedostatečná teoretická a praktická připravenost pedagogů vykonávat kariérové poradenství a nedostatečná podpora žáků při volbě povolání a rovněž i nedostatečná spolupráce školy a dalších aktérů kariérového poradenství v regionu.

1.1.2 Žádoucí cíl

Kvalitní přípravou na budoucí povolání od základní školy zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy tak, aby:

- se žák dobře orientoval ve volbě své profesní kariéry
- na SŠ fungovalo kariérové poradenství zaměřené na volbu vzdělávací a profesní dráhy žáka
- pro pedagogické pracovníky byly k dispozici specifické aktivity zaměřené na rozvoj kompetencí kariérového poradce
- existovala fungující spolupráce škol a ostatních aktérů kariérového poradenství v regionu směřující k vyšší míře uplatnění mladých lidí na trhu práce.

Strategický cíl 1: Zlepšení podmínek podpory žáků pro správnou volbu oboru/podnikání			
Specifický cíl 1.1: Na SŠ funguje kariérové poradenství zaměřené na volbu vzdělávací a profesní dráhy žáka	Specifický cíl 1.2: Pro pedagogické pracovníky jsou k dispozici specifické aktivity zaměřené na rozvoj kompetencí kariérového poradce	Specifický cíl 1.3: Žák se dobře orientuje ve volbě své profesní kariéry	Specifický cíl 1.4: Fungující spolupráce škol a ostatních aktérů kariérového poradenství v regionu
Dílčí cíl (opatření) 1.1.1: Vytvořit prostor (abstraktně) pro realizaci kariérového poradenství na míru žákovi, dle druhu a potřeb konkrétní školy; případně zřídit pozici kariérového poradce na SŠ - Vytvoření pozice kariérového poradce s dostatečnou časovou dotací a vymezenými pracovními kompetencemi dle potřeb konkrétní školy - Zajištění materiálně technického zabezpečení (pomůcky pro práci KP)	Dílčí cíl (opatření) 1.2.1: Zajistit dostupnost výcvikového/tréninkového programu v oblasti kariérového poradenství pro pedagogické pracovníky škol - Osobnostní rozvoj (dlouhodobý; nastartování finančním zajištěním z projektu) - Vzdělávání v průřezovém tématu „Člověk a svět práce“ v RVP pro gymnaziální a střední odborné vzdělávání - Vzdělávání v legislativě počátečního a dalšího vzdělávání	Dílčí cíl (opatření) 1.3.1: Mapovat předpoklady žáků pro profesní dráhu a informovat žáky a rodiče o existenci kariérového poradenství na SŠ - Mapování předpokladů každého žáka kariérovým poradcem - Fungující informovanost žáků i rodičů o existenci kariérového poradenství na SŠ	Dílčí cíl (opatření) 1.4.1: Podpořit spolupráci škol a ostatních aktérů kariérového poradenství v regionu a zapojit odborníky z praxe do výuky - Spolupráce škol a firem při realizaci sebezkušenostních bloků pro žáky (i finančně) - Zapojení odborníků z praxe do výuky s teoretickým a praktickým ověřováním nových technik v příslušném oboru s finanční podporou zaměstnance firmy

			- Smluvní uzavření partnerství aktérů majících vliv na problematiku zaměstnanosti v regionu pro řešení problémů trhu práce, otázky poptávky a nabídky nebo zaměstnávání absolventů
	<p>Dílčí cíl (opatření) 1.2.2: Zajistit dostupnost informací o vývoji na trhu práce využitelných pro kariérové poradce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vytvoření prostoru pro dostupnost informací využitelných pro kariérové poradce - Udržování a aktualizace informací o vývoji trhu práce (s možností sledování vývoje trhu práce na základě práce v kontextu) 		

1.2 Podpora rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě

Podnikavost lze definovat jako soubor kompetencí a vlastností, zahrnující tvořivost, invenci a schopnost realizovat své nápady, tedy nacházet, vytvářet a využívat příležitosti pro zabezpečení prosperity podnikatelského subjektu. Součástí kompetencí pro podnikavost je kreativita, iniciativa pak popud k činnosti např. podnikavosti.

Rozvíjení podnikavosti úzce souvisí s rozvojem klíčových kompetencí. Výchova k podnikavosti má za cíl žákům napomoci k seznámení se s trhem práce, s ekonomickou a hospodářskou sférou, účinně komunikovat a řešit problémy, smysluplně využívat ICT i cizí jazyky.

Výchova budoucích podnikatelů by měla ve svých důsledcích přispět ke snižování nezaměstnanosti a k růstu konkurenceschopnosti České republiky.

1.2.1 Klíčový problém

V klíčové oblasti Podpora rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě je definován tento zásadní problém: Žáci nejsou dostatečně podporováni k podnikavosti, iniciativě a kreativě. Mezi hlavní příčiny patří malý zájem ze strany žáků rozvíjet své kompetence, nižší míra individuálního přístupu pro vzdělávání žáků a rozdílné schopnosti a dovednosti učitelů.

Podnikavost a podnikavé myšlení je třeba rozvíjet od nejtělejšího věku. Výchově k podnikavosti je třeba věnovat maximální pozornost již od základní školy. Iniciativa a kreativita je u dětí přirozená, ve vzdělávacím systému je v žácích potlačována. Žáci nedostávají prostor pro vyjádření svých názorů, je po nich požadováno, aby v klidu poslouchali. Rozvoj kreativity žáků je ztížen počtem žáků ve třídě a s tím související nižší mírou individuálního přístupu. Ze strany mnoha učitelů je iniciativní a kreativní zapojení žáků ve výuce považováno za rušivé.

Pedagogové musejí mít pro výuku podnikání ty správné schopnosti a zkušenosti. Nejlepší způsob jak toho dlouhodobě dosáhnout je zařadit výuku podnikání do povinných programů počáteční odborné přípravy učitelů.

1.2.2 Žádoucí cíl

Zlepšení podmínek pro podporu žáků k podnikavosti, iniciativě a kreativě tím, že:

- jsou žáci podporováni v podnikavosti, iniciativě a kreativě konkrétními opatřeními (ve výuce, mimo výuku, prací ve fiktivní či reálné školní firmě)
- na školách je vytvořeno vhodné fyzické prostředí pro kreativní a iniciativní zapojení žáků ve výuce
- pro PP jsou k dispozici aktivity zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity žáků
- směřující k tomu, aby žáci byli podnikaví, schopni se samostatně rozhodovat a řešit problémy. Tyto vlastnosti zvyšují potenciál jednotlivých uchazečů o zaměstnání.

Strategický cíl 2: Zlepšení podmínek pro podporu žáků k podnikavosti, iniciativě a kreativě		
Specifický cíl 2.1: Posílit podporu žáků v podnikavosti, iniciativě a kreativě	Specifický cíl 2.2: Pro pedagogické pracovníky jsou k dispozici aktivity zaměřené na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity žáků	Specifický cíl 2.3: Je podporována podnikavost, iniciativa a kreativita mimo vlastní výuku prostřednictvím spolupráce s firmami a podnikateli
Dílčí cíl (opatření) 2.1.1: Dostatečně podporovat žáky v přípravě na reálnou podnikatelskou činnost	Dílčí cíl (opatření) 2.2.1: Rozvíjet schopnosti a dovednosti pedagogů prostřednictvím konkrétních aktivit	Dílčí cíl (opatření) 2.3.1: Nastavit přijatelné a vhodné formy spolupráce škol a zaměstnavatelů pro podporu žáků k podnikavosti, iniciativě a kreativě

<ul style="list-style-type: none"> - Kladení důrazu na ekonomické aspekty probírané látky ve výuce - Podpora zakládání a realizace fiktivních firem nebo práce žáků v reálné školní firmě - Kvalitativní a kvantitativní vybavení školy moderním vybavením 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajištění kvalitního vzdělávání pedagogů na témata kreativita a podnikavost pro efektivní rozvoj kompetencí žáků - Podpora osvojování kompetencí formou sdílení dobré praxe mezi pedagogy - Umožnění mentoringu pedagogům ve školství s prožitkovou složkou pro osvojení si některých technik a postupů v praxi - Podpora tvorby vlastních metodických materiálů a pomůcek na témata kreativita a podnikavost podle typu školy 	<ul style="list-style-type: none"> - Realizace kvalitních praxí a stáží žáků dle konkrétního typu školy ve firmách - Organizace besed s odborníky z praxe - Realizování exkurzí, přednášek - Organizování letních táborů s odborným zaměřením pro žáky
<p>Dílčí cíl (opatření) 2.1.2: Rozšířit klasickou výuku o další aktivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizování odborných soutěží a výstav praktických výrobků žáků, návštěv podnikatelů ve výuce - Rozšíření projektového vyučování a podpora žákovských projektů a badatelského vzdělávání - Tandemová výuka 		

1.3 Podpora polytechnického vzdělávání

Polytechnické vzdělávání se soustředí na přípravu k výkonu odborných profesí s převahou uplatnění technických a technologických znalostí, dovedností a principů. Zahrnuje v sobě obory nejen ryze technické, ale i přírodovědné, environmentální a matematické. Polytechnické vzdělávání je v celosvětovém měřítku nepostradatelné pro současnou společnost především s ohledem na narůstající vývoj v oblasti výroby i služeb souvisejících s neustálým a nezadržitelným rozvojem technologií a moderních postupů ve všech oborech již existujících i nově se vyvíjejících. Polytechnické vzdělávání je součástí přípravy na úspěšnou profesní kariéru, učí žáky „pracovat a myslet zároveň“.

Polytechnické vzdělávání je v tomto dokumentu posuzováno v těsné spojitosti s odborným vzděláváním, se kterým je nedílně provázáno. Polytechnické předměty tvoří základ pro odborné vzdělávání.

1.3.1 Klíčový problém

V rámci klíčové oblasti polytechnického a odborného vzdělávání byl jako zásadní problém identifikován nízký zájem žáků o polytechnické a odborné vzdělávání. Tento problém má v mnoha ohledech své příčiny především ve slabé vnitřní motivaci žáků a povrchnímu společenskému přístupu. Žáci se zcela přirozeně obávají náročnosti polytechnického a odborného vzdělávání, neboť v naší společnosti je celkově podhodnocena připravenost i motivace k tomuto vzdělávání. Školy ne vždy disponují dostatečnými prostorovými, materiálními či personálními kapacitami, které by odpovídaly nejmodernějším poznatkům a technologiím především v důsledku nedostatku finančních prostředků. Spolupráce mezi jednotlivými aktéry v rámci polytechnického a odborného vzdělávání je rovněž částečně komplikována nedostatečně ošetřenou legislativou i administrativní náročností.

1.3.2 Žádoucí cíle

V rámci polytechnického a odborného vzdělávání je velmi důležité osvojit si konstruktivní metody výuky a propojit teoretické vzdělávání s praktickým vyučováním na místě, tj. přímo na pracovišti či místě jemu velmi obdobném, s čímž se neodmyslitelně pojí zajištění kvalitního odborného pedagogického personálu v rámci interních i externích vazeb. Vybavenost a provozuschopnost škol v rámci polytechnického a odborného vzdělávání tedy představuje nejen zajištění výuky ve vztahu k odpovídajícím prostorám, zařízení a vybavení (strojové a materiální), ale rovněž ve vztahu k personálním kapacitám. Pro školy je důležité disponovat jak kvalitními odbornými pedagogy na škole, tak i spolupracujícími externisty na relevantních pracovištích, kteří se částečně podílejí na přípravě a realizaci výukového procesu jako takového, včetně propagace a popularizace polytechnického a odborného vzdělávání (spoluúčast při standardním vyučovacím procesu i nad jeho rámec, při mimoškolních a volnočasových aktivitách, při ověřování a tvorbě metodik, výukových materiálů a pomůcek, při přípravě a realizaci odborných závěrečných zkoušek, při realizaci individuálních žákovských/studentických prací a projektů, exkurzích, stáží, soutěžích, nábořech, veletržích, přednáškách apod., při odborném jazykovém a IT vzdělávání pro žáky/studenty i pedagogy atd.). Nedílnou součástí polytechnické a odborné výuky je sepjetí s realitou a vývojem, moderními postupy a metodami používanými na pracovištích a vysokých školách, tj. spolupráce se zaměstnavateli, výzkumnými a vývojovými institucemi či dalšími relevantními subjekty, která se prolíná celým výukovým procesem vzdělávání v polytechnických a odborných předmětech. Školy jsou v mnohých případech alespoň částečně „sponzorovány“ zaměstnavateli či jinými relevantními subjekty, aby mohly výše uvedené aktivity realizovat. Některé ze škol částečně působí jako „firmy“ a získávají tak finanční prostředky na „fungování školy“ realizací projektových či jiných zakázek.

Zájem žáků o polytechnické a odborné vzdělávání se postupně zvyšuje s tím, že je

- na školách zajištěno kvalitní polytechnické a odborné vzdělávání odpovídající nejnovějším trendům a potřebám
- zvýšena atraktivita polytechnického a odborného vzdělávání a

- zvýšena motivace a připravenost žáků k polytechnickému a odbornému vzdělávání na území celého kraje.

<p style="text-align: center;">Strategický cíl 3: Vyšší zájem žáků o polytechnické a odborné vzdělávání: Žáci jsou lépe připraveni a více motivováni k polytechnickému a odbornému vzdělávání Polytechnické a odborné vzdělávání je prestižní záležitostí, vzdělávání odpovídá nejnovějším trendům a potřebám</p>		
<p>Specifický cíl 3.1: Zajistit kvalitní polytechnické a odborné vzdělávání odpovídající nejnovějším trendům a potřebám</p>	<p>Specifický cíl 3.2.: Zvýšit atraktivitu polytechnického a odborného vzdělávání</p>	<p>Specifický cíl 3.3: Zvýšit motivaci a připravenost žáků k polytechnickému a odbornému vzdělávání</p>
<p>Dílčí cíl (opatření) 3.1.1: Podpora optimální vybavenosti a připravenosti škol k výuce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zlepšení vybavenosti a prostor, zajištění materiálních potřeb, učebních materiálů a pomůcek, včetně ICT, zajištění servisu, údržby a dalších spojených finančních nákladů, apod. 	<p>Dílčí cíl (opatření) 3.2.1: Podpora spolupráce, partnerství a síťování včetně vzájemné provazby MŠ – ZŠ – SŠ/VOŠ – VŠ – ZAMĚSTNAVATELÉ v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzájemná informační/diskuzní setkávání, výměna zkušeností, kulaté stoly apod. - Aktivní vyhledávání spolupracujících subjektů (školských, zaměstnavatelských apod.) - Navázání a rozvoj spolupráce na bázi partnerství, případně i síťování: <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj spolupráce vzájemně mezi středními, příp. vyššími odbornými školami - Rozvoj spolupráce se základními, příp. mateřskými školami - Rozvoj spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, výzkumnými a badatelskými pracovišti a dalšími relevantními subjekty - Rozvoj spolupráce s vysokými školami - Snížení administrativní náročnosti, např. vytvořením formulářů, vzorových smluv a šablon apod. - Podpora spolupráce: <ul style="list-style-type: none"> - Podpora spolupráce zacílená na žáky méně atraktivních oborů žádaných na trhu práce - Podpora spolupráce zacílená na méně uplatnitelné absolventy na trhu práce - Podpora spolupráce cílená na výuku pro talentované žáky (viz společné vzdělávání) 	<p>Dílčí cíl (opatření) 3.3.1: Podpora zájmu žáků o polytechnické a odborné vzdělávání včetně neformálních komunikačních cest</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cílené působení na žáky skupinově i individuálně – zvyšování vnitřní motivace - Besedy, rozhovory, sdílení zkušeností, diskuzní blogy, fóra, Facebook, Twitter apod. - Stipendia, motivační příspěvky či jiná ohodnocení a benefity apod.

	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora spolupráce cílená na výuku pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (viz společné vzdělávání) 	
<p>Dílčí cíl (opatření) 3.1.2: Podpora aktivit školy v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání v rámci standardní vyučovací činnosti včetně spolupráce se zaměstnavateli, výzkumnými a badatelskými pracovišti, případně dalšími relevantními subjekty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšení provázanosti teoretické a praktické výuky - Využití konstruktivních metod výuky (např. při modifikaci obsahu výuky, tvorbě a zajištění materiálních potřeb a pomůcek, při tvorbě učebních pomůcek a materiálů apod.) - Zvýšení součinnosti škol a instruktorů/odborníků/specialistů jako zástupců zaměstnavatelů při reálném procesu výuky a vzdělávání (např. součinnost při modifikaci obsahu výuky, tvorbě a zajištění zázemí, materiálních potřeb a pomůcek, při tvorbě učebních pomůcek a materiálů, při přípravě a absolvování závěrečných či odborných maturitních zkoušek apod.) - Podpora a realizace projektových aktivit žáků/studentů ve spolupráci s pedagogy, odborníky ze zaměstnavatelského či jiného relevantního prostředí, realizace žákovských/studentických projektů apod. - Odborná jazyková příprava (např. CLIL apod.) - Zefektivnění, příp. rozšíření odborného výcviku, praxe v souladu s RVP a ŠVP - Stínování (shadowing), guiding a mentoring na pracovištích, tandemová výuka apod. - Podpora realizace tuzemských i zahraničních odborně-poznávacích stáží, adaptačních pobytů či exkurzí zaměřených na polytechnické a odborné zaměření včetně souvisejícího vzdělávání v oblasti ICT a cizích jazyků - Podpora a realizace školních a fiktivních firem apod. (nejlépe v návazné spolupráci se zaměstnavateli, výzkumnými či badatelskými pracovišti, případně jinými relevantními subjekty) 	<p>Dílčí cíl (opatření) 3.2.2: Propagace a popularizace polytechnického a odborného vzdělávání, včetně propagace škol</p> <ul style="list-style-type: none"> - Propagační a popularizační aktivity zacílené na veřejnost – především rodiče a potencionální budoucí žáky škol (weby, výstavy, prezentace apod.) - Propagační a popularizační aktivity zacílené především na školy a zaměstnavatele, výzkumná a badatelská pracoviště, příp. jiné relevantní subjekty (weby, výstavy, prezentace apod.) 	<p>Dílčí cíl (opatření) 3.3.2: Podpora klíčových kompetencí a gramotností podmiňujících polytechnické a odborné vzdělávání (viz Gramotnosti a klíčové kompetence)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Podpora vzdělávání nadaných a talentovaných žáků (viz společné vzdělávání) - Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (viz společné vzdělávání) 		
<p>Dílčí cíl (opatření) 3.1.3: Podpora aktivit školy v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání nad rámec standardní vyučovací činnosti včetně spolupráce se zaměstnavateli, výzkumnými a badatelskými pracovišti, případně dalšími relevantními subjekty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora a realizace soutěžních, propagačních a náborových aktivit, stáží, adaptačních pobytů a exkurzí (tuzemských i zahraničních) pro žáky i pedagogy, podpora projektových dnů, polytechnicky a odborně zaměřených táborů, kroužků a dalších činností 		<p>Dílčí cíl (opatření) 3.3.3: Podpora systematického rozvoje kariérového poradenství v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání (viz Kariérové poradenství)</p>
<p>Dílčí cíl (opatření) 3.1.4: Zvyšování kvalifikace pedagogů v oblasti polytechniky a oborové specializace</p> <ul style="list-style-type: none"> - Možnost dalšího odborného vzdělávání zaměřeného na polytechniku a odborné vzdělávání - Rozvoj a posílení spolupráce se zaměstnavateli, výzkumnými a vývojovými pracovišti či dalšími relevantními subjekty s cílem zvýšení odborné kvalifikace pedagogů, např. součinnost při přípravě na výuku apod. - Účast a zajištění stáží, pracovních pobytů a exkurzí (tuzemských i zahraničních) apod. - Účast na seminářích, kurzech, diskusních fórech a dalších obdobných akcí - Podpora dovedností v oblasti pedagogiky, psychologie a andragogiky 		

1.4 Rozvoj škol jako center celoživotního učení (další vzdělávání)

Další vzdělávání realizované na středních a vyšších odborných školách představuje zejména profesně zaměřené vzdělávání zacílené na určitou pracovní pozici či pracovní zařazení. Přípravuje, prohlubuje, doplňuje, rozšiřuje, případně také obnovuje znalosti a dovednosti nutné pro výkon takovéto pracovní pozice či zařazení. Může a nemusí souviset s předchozím vzděláním, obvykle nebývá omezeno věkem (lze jej uzpůsobit určité věkové skupině), může však být limitováno fyzickou a psychickou zdatností jedince. Další profesní vzdělávání ve své podstatě souvisí jednak se zvyšováním kvalifikace či získáváním nové kvalifikace v rámci standardů NSK i mimo ně a jednak se zvyšováním či získáváním nového stupně středního vzdělání v souladu se školským zákonem. Další profesní vzdělávání si však teprve v naší společnosti prodírá cestu, neboť zatím je v rámci činnosti středních a vyšších odborných škol spíše druhotnou aktivitou, což má negativní dopad v rámci konkurenčního boje se různými vzdělávacími a vzdělání poskytujícími subjekty. Celoživotní učení zahrnuje, kromě dalšího profesního vzdělávání, též oblast občanského a zájmového vzdělávání a vzdělávání seniorů.

1.4.1 Klíčový problém

V rámci klíčové oblasti rozvoj škol jako center ČŽU (dalšího vzdělávání) bylo zásadním problémem identifikováno nedostatečné využití potenciálu středních a vyšších odborných škol v oblasti dalšího vzdělávání. Je třeba si uvědomit, že další vzdělávání je na školách realizováno ve stínu počítačného vzdělávání. Školy mnohdy nejsou dostatečně připraveny využívat své zázemí a potenciál (prostorové, strojové, materiální a personální kapacity) a efektivně spolupracovat se zaměstnavateli, příp. dalšími relevantními subjekty, za účelem rozvoje dalšího vzdělávání. Navíc se v této oblasti často potýkají s nízkým zájmem o další vzdělávání nejen z řad veřejnosti, ale i zaměstnavatelské sféry.

1.4.2 Žádoucí cíle

Z hlediska dalšího vývoje představují střední a vyšší odborné školy vysoký potenciál pro další vzdělávání, neboť disponují v určité míře jak materiálním zázemím (prostory, vybavení, spotřební materiál apod.), tak i personálním. Výuka v rámci dalšího vzdělávání s sebou přináší určitá specifika – jedná se o výuku dospělých různých věkových skupin, kteří mají zkušenosti z praxe mnohdy i ve velmi úzké specializaci. Výuka v rámci dalšího vzdělávání tedy musí být uzpůsobena potenciálu, který v sobě účastníci mají. Z tohoto důvodu je třeba klást důraz na metodicky správnou diagnostiku znalostí. Maximální prioritou v rámci dalšího vzdělávání by měla být věnována podpoře vzdělávání pedagogů, kteří musí být schopni držet krok s technologickým vývojem, což je podmíněno např. spoluprací se zaměstnavateli, rozšířeným kontaktem s odborníky z praxe, účastí na odborných seminářích, sympoziích, kurzech, exkurzích či pracovních stážích apod.; rovněž je nezbytné podpořit vzdělávání pedagogických dovedností při výuce dospělých atd. Na druhou stranu je zcela nezbytné zajistit větší propagaci dalšího vzdělávání a změnit jeho pojetí v očích veřejnosti, která se k dalšímu či celoživotnímu vzdělávání staví poměrně odtažitě. Další vzdělávání, jehož cílem je zvyšování kvalifikace a uplatnitelnosti na trhu práce, by mělo být samozřejmostí pro každého. Jeho nabídka by měla být dostatečně široká a variabilní tak, aby byla schopna konkurovat komerčním subjektům.

Žádoucím cílem je využití potenciálu SŠ a VOŠ v oblasti dalšího vzdělávání, aby mohly SŠ a VOŠ působit jako centra celoživotního učení (CŽU) v oblastech:

- dalšího profesního vzdělávání (rekvalifikační vzdělávací programy a doplňující vzdělávání – rozšiřující, prohlubující a aktualizující programy DV)
- podpory procesu uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení (zkoušky pro uznání profesní kvalifikace podle standardů Národní soustavy kvalifikací – dle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění)

- vzdělávání seniorů, a tak rozšířit nabídku tohoto vzdělávání o další typy vzdělávacích programů, další obsahy vzdělání a podpořit tak přístup k tomuto vzdělávání a jeho dostupnost
- občanského vzdělávání dospělých, což představuje
  - 8 oblastí rozvoje podle konceptu EU: osobnostní rozvoj a sebeřízení, řešení problémů, komunikace v mateřském jazyce včetně čtenářské gramotnosti, komunikace v cizím (evropském) jazyce, matematická gramotnost a její praktické aplikace (např. finanční gramotnost), přírodovědná gramotnost, digitální gramotnost, připravenost k podnikání
  - zdravý životní styl (výchova ke zdraví včetně pohybových aktivit a programů zdravotní prevence, příprava na stárnutí), civilní ochrana obyvatel, regionální témata a rozvoj občanské aktivity
- zájmového vzdělávání dospělých, případně i dětí, včetně spolupráce se základními školami (ZŠ) v oblasti mimoškolního vzdělávání (zájmové kroužky pro žáky ZŠ v oblasti odbornosti školy - v prostorách a s vybavením střední školy, společné projekty...)

Dalším cílem je rozšíření profesní odbornosti pedagogických pracovníků o další oblasti, a to na tvůrce programů DV, lektory a zkoušející dalšího vzdělávání, lektory vzdělávání seniorů apod.

Potenciál středních a vyšších odborných škol v oblasti dalšího vzdělávání je dostatečně a optimálně využíván, podmínky pro další vzdělávání na středních a vyšších odborných školách se zlepšují a spolupráce škol s klíčovými partnery v oblasti zaměstnanosti je intenzivní za předpokladu, že:

- na školách je vytvořeno standardní zázemí pro realizaci dalšího vzdělávání
- zvyšuje se míra spolupráce škol s klíčovými partnery v oblasti zaměstnanosti
- zájemci o další vzdělávání jsou podporováni
- propagace celoživotního učení se zvyšuje

Strategický cíl 4: Využití potenciálu SŠ a VOŠ v oblasti dalšího vzdělávání, resp. celoživotního učení Zlepšení podmínek pro další vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a zintenzivnění spolupráce škol s klíčovými partnery z oblasti zaměstnanosti			
Specifický cíl 4.1: Vytvořit na školách standardní zázemí pro realizaci dalšího vzdělávání, resp. ČŽU	Specifický cíl 4.2: Zvýšit spolupráci škol s klíčovými partnery z oblasti zaměstnanosti	Specifický cíl 4.3: Podpořit zájemce o další vzdělávání, resp. ČŽU	Specifický cíl 4.4: Zvýšit propagaci celoživotního učení
Dílčí cíl (opatření) 4.1.1: Podpora optimální vybavenosti a připravenosti škol k realizaci dalšího vzdělávání, resp. ČŽU - Zlepšení vybavenosti a prostor, zajištění materiálních potřeb, učebních materiálů a pomůcek, včetně ICT, zajištění servisu, údržby a dalších spojených finančních nákladů, apod.	Dílčí cíl (opatření) 4.2.1: Sladit nabídku s poptávkou v rámci ČŽU - Usnadnění legislativní a administrativní náročnosti - Uzpůsobení dalšího vzdělávání potřebám zaměstnavatelů (profesní vzdělávání – soulad se standardy NSK, získání stupně vzdělání apod.) - Variabilita druhů celoživotního učení (občanské vzdělávání – ICT, jazyky apod., zájmové vzdělávání, vzdělávání seniorů);	Dílčí cíl (opatření) 4.3.1: Uzpůsobit další vzdělávání s ohledem na potřeby a možnosti zájemce - Koncipování vzdělávacích programů s ohledem na různorodé vstupní znalosti a dovednosti účastníků, jejich časové možnosti, příp. finanční možnosti (např. vstupní diagnostika, délka vzdělávacích programů apod.)	Dílčí cíl (opatření) 4.4.1: Zvýšit zájem a povědomí o důležitosti dalšího vzdělávání, resp. ČŽU navenek – vůči veřejnosti, zaměstnavatelům a dalším relevantním subjektům - Podpora a propagace celoživotního učení navenek (weby, inzerce, propagace na veřejnosti (dopravní prostředky, veřejná prostranství apod.)) - Podpora a propagace dalšího vzdělávání v pojetí spolupráce

	rozšíření a zatraktivnění nabídky		mezi školami a zaměstnavateli, příp. dalšími relevantními subjekty (webový portál, dny otevřených dveří, projektové dny apod.) - Podpora vzniku pozice koordinátora dalšího vzdělávání ve školách jako centrech celoživotního učení
<p>Dílčí cíl (opatření) 4.1.2: Zajistit kvalitní odborný a pedagogický personál</p> <ul style="list-style-type: none"> - Možnost dalšího vzdělávání zaměřeného na odborné vzdělávání a andragogiku, tj. zajištění odbornosti a specializace pedagogů po stránce teoretické i praktické a získání pedagogických dovedností při práci s dospělými - Rozvoj a posílení spolupráce se zaměstnavateli, autorizovanými osobami, NÚV a dalšími relevantními subjekty (zvýšení odborné kvalifikace pedagogů, zajištění souvztažnosti teorie a reálné praxe v rámci dalšího vzdělávání apod.) - Odborné kurzy, semináře, stáže, exkurze, adaptační pobyty, odborné jazykové vzdělávání, příp. ICT průprava pro pedagogy včetně souvisejících nákladů (tuzemské i zahraniční varianty) - Poradenství v rámci ČŽU (koordinátor, poradce apod.) 	<p>Dílčí cíl (opatření) 4.2.2: Zajistit úspěšnost škol v konkurenčním boji v rámci realizace dalšího vzdělávání, resp. ČŽU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora systému spolupráce a optimalizace oborů mezi školami s ohledem na regionální význam 		

1.5 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce zaměstnavatelů a škol

Spolupráce škol a zaměstnavatelů, případně výzkumných a dalších relevantních subjektů je stěžejní při přípravě na budoucí profesi. Představuje nepostradatelný element řetězce, který začíná rozvojem motoriky a myšlení již v dětství, pokračuje přes „cílenou“ odbornou výchovu na základních školách a následně i středních školách. Střední školy hrají hlavní roli při přípravě žáka na výkon profese nejen po stránce znalostní a dovednostní, ale také po stránce morální a sociální. Na školních pracovištích a dílnách dochází k prvnímu seznámení žáků s pracovním prostředím, poté následují tolik důležité počáteční kontakty s „případnými“ zaměstnavateli či dalšími relevantními subjekty např. ve formě exkurzí, poznávacích tripů apod., které obvykle pokračují v rámci odborných praxí a odborného výcviku, kdy si žáci osvojují pracovní, morální a sociální návyky a dovednosti přímo na pracovištích jednotlivých zaměstnavatelů či dalších relevantních subjektů. Tento dlouhodobý proces je nezbytný pro přípravu úspěšných absolventů pro výkon své profese. Dává jim možnost získat reálnou pracovní zkušenost usnadňující vstup do zaměstnání po ukončení středního vzdělávání. Přispívá k flexibilitě žáků díky zkušenostem získaným na pracovištích různých zaměstnavatelů či dalších relevantních subjektů a dodává jim na sebejistotě (znalostní, dovednostní, morální a sociální) při začleňování do nového pracovního prostředí, neboť právě osobní zkušenost je nejsilnější a na ní lze postavit další profesní rozvoj. Spolupráce škol a zaměstnavatelů, případně výzkumných a dalších relevantních subjektů, je tedy nedílnou částí polytechnického a odborného vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a přispívá ke zvýšení kvality této výuky – přibližuje výuku moderním technologiím a postupům, propojuje spolupráci pedagogů a profesních odborníků či specialistů a především podporuje uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Odborné vzdělávání je v tomto dokumentu posuzováno v těsné spojitosti s polytechnickým vzděláváním, se kterým je nedílně provázáno. Polytechnické předměty tvoří základ pro odborné vzdělávání. Spolupráce škol se zaměstnavateli, výzkumnými a badatelskými pracovišti či dalšími relevantními subjekty by tak měla být rozvíjena nejen v rámci odborného vzdělávání, ale i polytechnického.

1.5.1 Klíčový problém

Zásadním problémem v rámci klíčové oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů byla identifikována nízká intenzita spolupráce škol, zaměstnavatelů a dalších relevantních subjektů. S cílem zajistit efektivnější spolupráci byly zjištěny hlavní příčiny a nedostatky v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce, a to nedostatečné a zastaralé zázemí na školách, nízká připravenost žáků k odbornému vzdělávání, odbornému výcviku a praxi, nízká účast specialistů a odborníků z praxe v rámci procesu výuky a praktického vyučování, nedostačující kontakt pedagogů s reálnou praxí, malá provázanost teoretické a praktické výuky a především rozdílné záměry škol versus zaměstnavatelů.

1.5.2 Žádoucí cíle

V souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Královéhradeckého kraje 2016 - 2020 bude možné řešit stávající problémy např. restrukturalizací a optimalizací nabídky oborů a typů škol, úpravou vzdělávacích programů, příp. aktualizací a uzpůsobením plánů aktivit a školních akčních plánů, rozšířenou výukou odborných a polytechnických předmětů v rámci i nad rámec standardního vyučování, včetně odborné jazykové výuky především v anglickém a německém jazyce, podporou mimoškolních, volnočasových, zájmových či jiných motivačních aktivit (soutěže a individuální projekty pro nadané a talentované, projekty pro žáky bývalých speciálních a praktických škol), zavedením efektivního a systematického a kvalifikovaného vzdělávání pedagogů v rámci jednotlivých oborů či polytechnických předmětů, systematickou podporou pozitivního vnímání technického a odborného vzdělávání, zefektivněním náborových, propagačních a popularizačních aktivit nejen na středních a vyšších odborných školách, podporou hlubší a širší spolupráce se zaměstnavateli, finanční podporou

technického a odborného vzdělávání na úrovni státní, krajské, regionální i osobní ve smyslu podnikatelské a firemní podpory.

S výše uvedeným neodmyslitelně souvisí víceúrovňová spolupráce subjektů v kraji a především navázání velmi úzké vzájemné spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, kteří budou do jisté míry schopni se vzájemně podporovat a vzájemně z této součinnosti profitovat (podpora škol ve výuce, potenciál nových zaměstnanců apod.). Rovněž je vhodné zjistit potřeby a požadavky zaměstnavatelů co do znalostí a dovedností žáků, tj. míru a stupeň kvalifikace, zefektivnit a rozšířit praktické vyučování v souladu s RVP a ŠVP, odborného výcviku, případně praxe v adekvátních a modernizovaných podmínkách, propojit spolupráci pedagogů a odborných instruktorů, mistrů, inženýrů a dalších pozic na straně zaměstnavatelů jak v prostředí školních dílen i školní výuky, tak, a to především, na zaměstnavatelských pracovištích. Neméně potřebná je rovněž snaha alespoň částečně zapojit a zainteresovat zaměstnavatele v tvorbě školních vzdělávacích programů a zohlednit specifika jednotlivých oborů.

Spolupráce škol, zaměstnavatelů a dalších relevantních subjektů se postupně rozvíjí s tím, že je:

- zabezpečeno kvalitní a modernizované zázemí škol pro polytechnickou a odbornou výuku
- zvýšena spoluúčast zaměstnavatelů, výzkumných pracovišť či dalších relevantních subjektů na vzdělávání a výuce
- zajištěn kontakt pedagogů s reálnou praxí, moderními technologiemi a vývojem
- zahájena a rozvíjena partnerská spolupráce a síťování v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání.

Strategický cíl 5: Vyšší míra spolupráce škol, zaměstnavatelů a dalších relevantních subjektů: Žáci jsou lépe připraveni k pracovním činnostem či výkonům na pracovišti a mají osvojené základní pracovní návyky			
Lepší možnosti spolupráce škol a zaměstnavatelů či dalších relevantních subjektů			
Specifický cíl 5.1: Zabezpečit kvalitní a modernizované zázemí škol pro polytechnickou a odbornou výuku	Specifický cíl 5.2: Zvýšit spoluúčast zaměstnavatelů, výzkumných pracovišť či dalších relevantních subjektů na vzdělávání a výuce	Specifický cíl 5.3: Zajistit kontakt pedagogů s reálnou praxí, moderními technologiemi a vývojem	Specifický cíl 5.4: Zahájit a rozvíjet partnerskou spolupráci a síťování v oblasti polytechnického a odborného vzdělávání
Dílčí cíl (opatření) 5.1.1: Podpora optimální vybavenosti a připravenosti škol k výuce - Zlepšení vybavenosti a prostor, zajištění materiálních potřeb, učebních materiálů a pomůcek, včetně ICT, zajištění servisu, údržby a dalších spojených finančních nákladů, apod. - modifikace obsahu výuky	Dílčí cíl (opatření) 5.2.1: Větší provázanost odborného vzdělávání a zaměstnavatelské sféry - Podpora optimalizace oborů vzdělání dle potřeb jednotlivých regionů, např. tvorba návrhového dokumentu ve spolupráci se zaměstnavateli apod.	Dílčí cíl (opatření) 5.3.1: Zvyšování kvalifikace pedagogů v oblasti polytechniky a oborové specializace především ve spolupráci se zaměstnavateli, výzkumnými pracovišti či dalšími relevantními subjekty - Možnost dalšího odborného vzdělávání zaměřeného na polytechniku a odborné vzdělávání - Rozvoj a posílení spolupráce se zaměstnavateli, výzkumnými a vývojovými pracovišti či dalšími relevantními subjekty s cílem zvýšení	Dílčí cíl (opatření) 5.4.1: Škola jako komunikační mediátor - Vzájemná informační/diskuzní setkávání, výměna a sdílení zkušeností apod. – zacíleno na žáky, pedagogické a nepedagogické pracovníky škol, zástupce zaměstnavatelů a veřejnost - Různé formy propagace odborného a polytechnického vzdělávání (např. formou webů, výstav,

		<p>odborné kvalifikace pedagogů a zajištění souvztáznosti teorie a reálné praxe, resp. provazby mezi pedagogy školy a odborníky na pracovištích, včetně jejich součinnosti na celém procesu výuky a vzdělávání (např. součinnost při přípravě na výuku apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajištění odborníků na pracovištích a ve školních dílnách, příp. i na běžných vyučovacích hodinách, např. spoluúčast při realizaci vyučovacích hodin teoretických a praktických, zlepšení podmínek pro spolupráci s odborníky z praxe a dalšími experty či specialisty na školách i pracovištích (adekvátní finanční ohodnocení, poradenská činnost, tandemová výuka apod.) - Poznávání reálných pracovišť a používaných technologií (teoreticky a především prakticky), např. zajištění: <ul style="list-style-type: none"> - stáží a exkurzí (tuzemských i zahraničních) pro pedagogy včetně souvisejících nákladů - odborné jazykové vzdělávání, příp. ICT průprava - Sdílení dobré praxe mezi odbornými pedagogy v návaznosti na spolupráci se zaměstnavateli a dalšími relevantními subjekty - Účast v odborných kurzech, seminářích apod., včetně zajištění nákladů - Podpora dovedností v oblasti pedagogiky, psychologie a andragogiky 	<p>náborových a projektových dnů, letních táborů apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Různé formy spolupráce (navazování, prohlubování), partnerství, příp. síťování vzájemně mezi školami - Různé formy spolupráce (navazování, prohlubování), partnerství, příp. síťování mezi školami, zaměstnavateli a dalšími relevantními subjekty - Pracovní činnost koordinátora zahrnující jak činnosti vůči zaměstnavatelům, tak i veřejnosti v rámci propagace školy apod.
--	--	---	---

	<p>Dílčí cíl (opatření) 5.2.2: Spoluúčast zaměstnavatelů a dalších relevantních subjektů v teoretické i praktické výuce na školách i pracovištích</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšení součinnosti škol a instruktorů/odborníků/speciálistů jako zástupců zaměstnavatelů při reálném procesu výuky a vzdělávání, např. spoluúčast při modifikaci obsahu výuky, tvorbě a zajištění zázemí, materiálních potřeb a pomůcek, při tvorbě učebních pomůcek a materiálů, při přípravě a absolvování závěrečných či odborných maturitních zkoušek apod. - Zvýšení provázanosti teoretické a praktické výuky s důrazem na využití konstruktivních metod výuky a podporu flexibility a adaptability žáků na pracovištích: <ul style="list-style-type: none"> - Zefektivnění, příp. rozšíření odborného výcviku, praxe v souladu s RVP a ŠVP - Stínování (shadowing), guiding a mentoring na pracovištích - Odborná jazyková příprava - Podpora realizace tuzemských i zahraničních odborně-poznávacích stáží, adaptačních pobytů či exkurzí zaměřených na polytechnické a odborné vzdělávání včetně souvisejícího vzdělávání v oblasti ICT a cizích jazyků - Podpora a realizace školních a fiktivních firem apod. v provázanosti na reálná pracoviště, tj. ve spolupráci se zaměstnavateli, výzkumnými či badatelskými pracovišti, případně jinými relevantními subjekty - Podpora a realizace kurzů morální a sociální připravenosti žáků apod. 	<p>Dílčí cíl (opatření) 5.4.2: Snížení administrativní náročnosti a legislativních omezení spolupráce škol a zaměstnavatelů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzájemná setkávání - Příklady dobré praxe, tvorba šablon a vzorů apod. - Usnadnění postupů v rámci spolupráce (BOZP, zdravotní prohlídky, pojištění apod.) - Poradenství a podpora vzdělávání: <ul style="list-style-type: none"> - Poradenská činnost pro odborné a polytechnické vzdělávání - Podpora vzdělávání žáků méně atraktivních oborů žádaných na trhu práce - Podpora vzdělávání méně uplatnitelných absolventů na trhu práce - Podpora vzdělávání nadaných a talentovaných žáků (viz Společné vzdělávání) - Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (viz Společné vzdělávání)
--	--	--

1.6 Podpora společného vzdělávání

Společné vzdělávání je základním principem, který naplňuje právo všech dětí na rovný přístup ke vzdělávání.

1.6.1 Klíčový problém

V klíčové oblasti Vzdělávání pro všechny byl navržen klíčový problém v následující podobě: Nižší míra ztotožnění se škol/pedagogů s pojetím společného vzdělávání (nižší zájem škol/pedagogů o realizaci společného vzdělávání). Mezi hlavní příčiny problému patří nedostatečné finanční prostředky pro zajištění společného vzdělávání ve školách a nepřipravenost vnějších podmínek pro zavedení společného vzdělávání, nedostatek příležitostí i finančních prostředků pro vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání, nižší motivace pedagogů ke společnému vzdělávání, malé povědomí škol o tom, jak pracovat s žáky se SVP a malý zájem škol, zřizovatelů a dalších subjektů o zavedení společného vzdělávání do praxe spolu s chybějící infrastrukturou a nabídkou činností pro zájmové a neformální vzdělávání mládeže s omezenými příležitostmi.

1.6.2 Žádoucí cíl

Žákům a studentům se SVP a s mimořádným nadáním je dostupné středoškolské vzdělávání při zachování/zvýšení kvality SŠ a VOŠ tím, že:

- do vzdělávací praxe jsou aplikovány nové metody výuky a organizace práce ve třídě a dále jsou využívány vybrané pedagogicko-psychologické poznatky vedoucí k individuálnímu přístupu a dosažení maxima možného u všech žáků ve třídě
- probíhá pravidelná komunikace a spolupráce mezi školou, žáky, rodiči, poradenskými a dalšími zařízeními přispívající ke zvýšení dostupnosti středoškolského vzdělávání žákům se SVP
- na školách je vytvořeno vhodné fyzické prostředí pro realizaci společného vzdělávání a je k dispozici široká škála pomůcek
- školy, a školská zařízení mají podporu při aplikaci principů společného vzdělávání v praxi
- žáci mají možnost aktivně se účastnit neformálního a zájmového vzdělávání.

Strategický cíl 6: Vytvoření vhodného prostředí pro realizaci společného vzdělávání

Specifický cíl 6.1 Dostatečně zajistit teoretickou a praktickou připravenost pedagogů na společné vzdělávání	Specifický cíl 6.2 Zajistit spolupráci a odstranit komunikační bariéru mezi všemi zainteresovanými partnery působícími v oblasti společného vzdělávání	Specifický cíl 6.3 Zajistit technickou připravenost škol pro realizaci společného vzdělávání	Specifický cíl 6.4 Zajistit podporu škol a školských zařízení při aplikaci principů společného vzdělávání v praxi	Specifický cíl 6.5 Podpořit aktivní zapojení žáků a studentů s omezenými příležitostmi do neformálního a zájmového vzdělávání
Dílčí cíl (opatření) 6.1.1 Do vzdělávací praxe jsou aplikovány nové metody výuky, organizace práce ve třídě a jsou využívány vybrané pedagogicko-psychologické poznatky vedoucí k individuálnímu přístupu a dosažení maxima možného u všech žáků a studentů ve třídě - Zajistit dostupnost dlouhodobého	Dílčí cíl (opatření) 6.2.1 Probíhá pravidelná komunikace a spolupráce mezi školou, žáky/studenty, rodiči, poradenskými a dalšími zařízeními tak, aby bylo vytvořeno prostředí, které přispívá ke zvýšení dostupnosti středoškolského vzdělávání žákům/studentům se SVP, žákům/studentům nadaným a sociálně znevýhodněným	Dílčí cíl (opatření) 6.3.1 Na školách je vytvořeno vhodné fyzické prostředí pro realizaci společného vzdělávání a je k dispozici škála pomůcek (technická připravenost škol) - Zajistit bezbariérovost školních budov nejen ve výukových prostorech, ale také	Dílčí cíl (opatření) 6.4.1 Školy a další zařízení mají podporu při aplikaci principů společného vzdělávání v praxi - Zajistit financování potřeb spojených se společným vzděláváním jako jsou zejména prostředky na platy speciálních pedagogů, psychologů a asistentů pedagoga	Dílčí cíl (opatření) 6.5.1 Žáci a studenti s omezenými příležitostmi mají možnost aktivně se účastnit neformálního a zájmového vzdělávání - Podpořit rozvoj infrastruktury pro zájmové a neformální vzdělávání žáků a studentů - Rozšiřovat nabídku činností žáků a studentů ve volném čase

<p>a střednědobého vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků škol zaměřených na rozvoj kompetencí nutných pro aplikaci individuálního přístupu ve vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajistit předávání a rozvoj získaných odborných ale i měkkých dovedností a zkušeností pedagogům individuálními formami jako jsou např. mentoring, hospitace, stáže nebo výměny dobré praxe - Podpořit bližší propojení pedagogických fakult s praxí ve výuce - Zajistit metodické vedení škol při realizaci společného vzdělávání a metodické vedení školských poradenských zařízení při diagnostické činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajistit návaznost vzdělávání žáků se SVP při přestupu ze ZŠ na SŠ včetně informovanosti rodičů a žáků se SVP o možnostech vzdělávání na SŠ a VOŠ - Podpora žáků/studentů se SVP při přechodu ze školy do zaměstnání - Podpořit vzájemný respekt a toleranci k odlišnostem jak u žáků/studentů samotných, tak u pedagogů a rodičů - Zvýšit dostupnost informací o podpůrných službách pro školy/pedagogy a zlepšit spolupráci s poradenskými zařízeními za účelem odborné podpory pedagogů (ŠPP, PPP, SPC) - Zajistit přenos informací mezi aktéry vzdělávání, zřizovateli škol a školami samotnými - Společná komunikace a spolupráce s dalšími subjekty působícími v oblasti vzdělávání a sociální oblasti 	<p>i v dalších prostorech školy (jídelny, šatny, atd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Umožnit žákům/studentům se SVP (především s vyšším stupněm tělesného postižení nebo LMP) klidový režim v rámci školního dne, např. zřídit tzv. „klidové zóny“ v rámci školní budovy - Pořídit kompenzační pomůcky pro vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajistit podporu pedagogů v případě potřeby řešení akutních problémů spojených se společným vzděláváním ve formě poradenských služeb - Zpracovávat analýzy a šetření mapující úspěšnost realizace společného vzdělávání (monitoring a hodnocení jako zpětná vazba škol zřizovatelům), zahrnutí oblasti společného vzdělávání do krajských vzdělávacích koncepcí - Podpořit změnu školní kultury, politiky a praxe tak, aby byla zohledněna různorodost žáků a studentů - Podporovat školy při prevenci rizikového chování na školách 	<ul style="list-style-type: none"> - Propojovat zájmové a neformální vzdělávání se vzděláváním formálním - Vyšší míra začleňování žáků a studentů se SVP do zájmového a neformálního vzdělávání
---	---	--	---	---

1.7 Gramotnosti a klíčové kompetence

Klíčová oblast gramotnosti a klíčové kompetence zahrnuje témata: rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti a klíčových kompetencí žáků. Gramotnost v současné době neznamená pouze schopnost číst, psát a počítat, ale je vnímána jako mnohem širší schopnost jedince porozumění, formulování, používání a interpretování nabytých znalostí a dovedností za účelem dosažení cílů a uplatnění se ve společnosti. Získání určité úrovně základních dovedností (gramotností) jako čtení, psaní a počítání je zásadní předpoklad pro rozvoj klíčových kompetencí. Proto je mezi základní gramotnosti řazena matematická gramotnost (schopnost jedince využívat matematiku v různých kontextech, uvědomění si role matematiky ve světě a schopnost správného úsudku a rozhodování) a čtenářská gramotnost (schopnost porozumění, využívání, posuzování psaných textů za účelem dosažení cílů jedince, rozšíření jeho znalostí a potenciálu a jeho aktivní účasti ve společnosti). Klíčové kompetence představují souhrn způsobilostí, schopností, dovedností a znalostí jedince, který lze využít univerzálně při řešení reálných životních situací. Mezi základní klíčové kompetence patří komunikativní kompetence a matematické kompetence, tedy zvýšení úrovně gramotností povede i ke zvýšení úrovně klíčových kompetencí.

Do projektu KAP byla témata rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti a klíčových kompetencí žáků zahrnuta s ohledem na skutečnost plynoucí z výsledků českých žáků v oblasti gramotností v průzkumu PISA. Oproti minulým šetřením se výsledky českých žáků zhoršují. Rozvoji gramotností se více věnuje základní vzdělávání, a protože největší podíl na zhoršení výsledků mají víceletá gymnázia a nematuritní obory středních škol, byla tato témata zařazena i do KAP. Královéhradecký kraj v průzkumu PISA byl mezi kraji ČR vyhodnocen jako 4. nejhorší v úrovni matematické gramotnosti (2012) a 5. nejhorší v čtenářské gramotnosti (2009). Tato skutečnost poukazuje na to, že gramotnosti a klíčové kompetence v kraji představují problémovou oblast a je třeba se jejich rozvojem více zabývat.

1.7.1 Klíčový problém

V klíčové oblasti gramotnosti a klíčové kompetence je v Královéhradeckém kraji definován tento hlavní problém: Nesystematický rozvoj a omezená aplikace ve výuce klíčových kompetencí a gramotností u žáků a studentů napříč předměty, kdy výuka nevede žáky/studenty k dostatečnému rozvoji jejich gramotností a klíčových kompetencí. Na tento problém působí celá řada různých vlivů. Mezi zásadní příčiny mající vliv na vznik a setrvání problému patří především nízká motivace učitelů i žáků, nepříznivé podmínky pro individuální přístup, rozdílná míra schopností a dovedností učitelů, nedostatečné prostory pro aktivity, chybějící odpovídající vybavení, neochota některých rodičů ke spolupráci se školou, v některých ohledech negativní vliv společnosti, personální problém na školách – neodpovídající příprava studentů pedagogických fakult.

1.7.2 Žádoucí cíle

Na vliv jednotlivých uvedených příčin lze působit, každou z příčin můžeme ovlivnit různými opatřeními, některá opatření mohou mít působnost i na více příčin najednou. Opatřeními vedoucími ke zmírnění vlivů způsobujících klíčový problém je nastavení vhodných podmínek pro spolupráci mezi učiteli (interní i externí) včetně organizačního zajištění, vzdělávání pracovníků škol včetně možnosti uvolnění učitele z výuky a zajištění jeho náhrady, realizace motivačních aktivit, snížení počtu žáků v pracovní skupině, podpora spolupráce mezi žáky, praktikování mezioborového učení předmětů, přechod od instruktivní ke konstruktivní výuce, zřízení prostoru nejen pro volnočasové aktivity, ale také pro využití ze strany žáků i učitelů, nakoupení vybavení a pomůcek a jejich navázání na další aktivity (včetně zapracování učitele k používání pomůcek ve výuce). Tyto aktivity nejsou realizovány z důvodu nedostatečné podpory při rozšiřování kompetencí na straně učitelů (zajištění suplování, umožnění větší spolupráce/propojení při výuce s kolegy s ohledem na ŠVP, omezené finance na nákup vhodných kurzů, nedostatek času a financí pro realizaci motivačních aktivit), legislativy upravující počet žáků ve třídách,

neodpovídajícího vybavení, nedostatku času k realizaci dalších školních i mimoškolních aktivit včetně finančního a vhodného personálního zajištění.

Pro řešení výše uvedeného problému byl definován následující strategický cíl, specifické cíle a opatření:

Strategický cíl 7: Zlepšení podmínek pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti a klíčových kompetencí u žáků a studentů		
<p>Specifický cíl 7.1: Pedagogičtí pracovníci mají příznivé podmínky ke zvyšování svých dovedností a schopností včetně motivace vedoucí k aplikaci gramotnosti a klíčových kompetencí ve výuce</p>	<p>Specifický cíl 7.2: Ve školách jsou vytvořeny podmínky pro aktivní zapojení žáků a studentů do výuky v závislosti na jejich individuálních schopnostech a potřebách</p>	<p>Specifický cíl 7.3: Ve školách jsou zřízeny prostory mimo třídy vybavené odpovídajícími pomůckami potřebnými k rozvoji gramotnosti a klíčových kompetencí</p>
<p>Dílčí cíl (opatření) 7.1.1: Nastavit vhodné podmínky pro spolupráci mezi pedagogickými pracovníky (interní i externí) včetně organizačního zajištění a realizace motivačních aktivit pro pedagogické pracovníky škol</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sdílení dobré praxe, hospitace dle potřeb učitelů - Spolupráce učitelů různých předmětů (metodické kabinety, fyzický prostor/centrum pro scházení/pedagogické sdílení v rámci jednoho učitelského sboru, provázanost témat vyučovaných v různých předmětech) - Tandemová výuka - Mentor (externí nebo interní), změna přístupu mentoringu – týmové role, práce ve skupinách, vztahy v kolektivu - Teambuildingové aktivity 	<p>Dílčí cíl (opatření) 7.2.1: Snížit počet žáků a studentů v pracovní skupině</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizace kooperativní výuky - Nově zavedené půlené hodiny 	<p>Dílčí cíl (opatření) 7.3.1: Zřídit prostory nejen pro volnočasové aktivity, pro využití ze strany žáků/studentů i učitelů</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zřízení, inovace nebo rozšíření školního centra (např. knihovna, klubovna, denní místnost pro učitele nebo žáky/studenty, apod.)
<p>Dílčí cíl (opatření) 7.1.2: Vzdělávat pracovníky škol včetně možnosti uvolnění učitele z výuky a zajištění jeho náhrady</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systematické vzdělávání (dlouhodobé, cyklické, intenzivní, s dopadem do praxe), semináře dle námětů, efektivní školení (kvalita školení, různé formy školení, sdílení informací o kurzu, sdílení zkušeností), kurzy pro seznámení s praktickými ukázkami v rámci školení, aplikace metod do praxe - Rozvoj schopnosti pracovat s nástroji pedagogické diagnostiky, sebereflexe, autoevaluace, seznámení se s metodikami včetně motivace pro přechod od in- 	<p>Dílčí cíl (opatření) 7.2.2: Podporovat spolupráci mezi žáky/studenty navzájem i spolupráce mezi žáky/studenty a dalšími subjekty</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dlouhodobá spolupráce s dalšími subjekty (odborníci z praxe, Planetárium, muzea, výzkumné organizace, knihovny, sociální partneři...) - Zážitkové aktivity (exkurze, besedy se známými osobnostmi a odborníky z praxe, divadlo, ...), projektová výuka - Společné aktivity pro žáky/studenty a rodiče (např. zážitkové aktivity, projektové dny, ...) - Zlepšení informačních toků mezi školou a rodiči - Peer-teaching (starší žáci/studenti učí mladší) 	<p>Dílčí cíl (opatření) 7.3.2: Nakoupit vybavení a pomůcky a navázat je na další aktivity (včetně „zapracování“ učitele k používání pomůcek ve výuce)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybavení pro podporu čtenářské gramotnosti (zdroje textu – nová odborná literatura, aktualizace knižního fondu, nákup licencí přístupů k odborným textům, slovníky (překladové i výkladové), pravidla českého pravopisu, encyklopedie, ...) - Vybavení pro podporu matematické gramotnosti (logické hry, matematické modely, ...) - Další vybavení pro rozvoj gramotnosti a klíčových kompetencí

<p>struktivní ke konstruktivní výuce, sebezkušenostní kurzy, vyzkoušení konkrétních metod gramotností a klíčových kompetencí v jednotlivých předmětech, reflexe pro učitele k měření rozvoje gramotností a klíčových kompetencí, týmová práce</p>	<p>- Spolupráce mezi ZŠ – SŠ/VOŠ – VŠ</p>	
	<p>Dílčí cíl (opatření) 7.2.3: Praktikovat mezioborové učení předmětů směřující k přechodu výuky od instruktivní ke konstruktivní</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektová výuka, krátkodobé projekty - Mimoškolní aktivity, zážitkové aktivity - Volitelné předměty v cizích jazycích/CLIL - Výuka finanční gramotnosti - Využívání různých metod ve výuce vedoucích k ztraktivnější matematiky a odbourání nechuti k předmětu - Vedení praktické výuky, zadávání praktických úkolů - Čtenářské dílny - Soutěže 	